

CENTRUL DE FORMARE CONTINUĂ ÎN BIBLIOTECONOMIE ȘI ȘTIINȚE ALE
INFORMĂRII SAU PENTRU A DUBLA EFICIENȚA ȘI COMPETITIVITATEA – DUBLEAZĂ,
SUSȚINE RITMUL DE ÎNVĂȚARE

Ludmila CORGHENCI,

șef Centrul de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării

Abstract: Articolul reliefează importanța formării continue a personalului de bibliotecă pentru funcționarea eficientă și durabilă a instituției. Sunt prezentate misiunea, obiectivele activității Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul BNRM. Autorul descrie ofertele educaționale ale CFC BNRM, destinate personalului instituției, precum și din Sistemul Național de Biblioteci.

Cuvinte-cheie: Formarea profesională continuă; Centrul de formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării; oferta educațională.

Abstract: The article highlights the importance of continuing training of library staff for the efficient and sustainable operation of the institution. The mission and objectives of the Center for Continuing Education in Library and Information Sciences (CCE) within the National Library of the Republic of Moldova are presented. The author describes the educational offerings of CCE for the staff of the institution as well as for the National System of Libraries of Moldova in a whole.

Keywords: Continual professional education; Center for Continuing Education in Library and Information Sciences; educational offer.

Formarea profesională continuă este o prioritate instituțională și personală la Biblioteca Națională (BNRM). Prestanța profesională, viziunea în comunitate, atractivitatea bibliotecii pentru utilizatori – sunt în relație directă cu deschiderea către formarea continuă a bibliotecarului. În prezent, sunt mai mult decât oricând actuale spusesele lui Abraham Lincoln: „Nu pune mare preț pe un om care nu este astăzi mai înțelept decât a fost ieri”. Or, formarea profesională de bază doar „deschide ușa în profesie”, iar intrarea și parcurgerea de mai departe ține de interesul și deschiderea fiecărui profesionist, precum și de mediul instituțional și comunitar stimulator. Statutul de centru biblioteconomic național obligă și responsabilizează BNRM pentru funcționarea unui sistem național de formare profesională continuă (3). În ultima perioadă la BNRM a fost creat un cadru benefic formării continue a bibliotecarilor: aprobarea de Consiliul Științific a Strategiei formării continue a personalului pentru anii 2017- 2020 (4), a Regulamentului de organizare și funcționare a sistemului de formare profesională continuă, instituirea Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării (CFC BNRM – conform prevederilor ordinului nr. 386 din 30.12.2016 al Ministerului Culturii). Este vorba și despre suportul strategic și documentar-legal favorabil consolidării formării profesionale continue, reflectat în Codul Educației (2014, titlul 7 – „Învățarea pe tot parcursul vieții”), în proiectul noii Legi cu privire la Biblioteci (art. 26, 27), Strategia de consolidare și modernizare a rețelei bibliotecilor publice teritoriale (direcția strategică 4). Abordând și identifi când în context instituțional, național și internațional necesitatea elaborării/implementării documentului strategic, Strategia de formare profesională continuă a personalului de specialitate din cadrul

Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, pentru perioada 2017 – 2020 „oferă o diagnoză a stării actuale a sistemului de formare profesională continuă a personalului de specialitate din cadrul Bibliotecii Naționale, identifi că principalele probleme ale sistemului și selectează soluțiile potrivite pentru rezolvarea acestora, astfel încât sistemul să devină principalul factor de asigurare a performanțelor în dezvoltarea BNRM” (4 p. 113 Meridianul Zero al Sistemului Național de Biblioteci (1991-2016) 6). Pentru anii 2017-2020 formarea profesională continuă în cadrul BNRM are drept obiective strategice: sporirea relevanței procesului pentru dezvoltarea instituțională, lărgirea accesului și a gradului de participare la programe de dezvoltare profesională, îmbunătățirea organizațională și de conținut a formării profesionale continue, coordonarea și cooperarea eforturilor în asigurarea funcționalității sistemului de formare continuă la nivel național. Instituționalizat în structura centrului biblioteconomic național (statut atribuit BNRM prin Legea cu privire la Biblioteci), CFC are misiunea de a organiza activități educaționale continue pentru personalul instituțiilor bibliotecare, în contexte formale și nonformale, coordonarea și sprijinirea metodologică a activităților de formare continuă la nivelul structurilor similare din țară în conformitate cu cerințele legale în vigoare, precum și cele de dezvoltare a bibliotecii moderne. Având ca obiectiv general transferul de cunoștințe prin programele de formare profesională continuă, orientate pentru inovații și dezvoltări biblioteconomice, CFC organizează programe de formare, urmare a investigării necesităților profesionale ale bibliotecarilor din bibliotecile publice teritoriale, ale BNRM și din alte rețele de biblioteci. CFC urmărește și alte obiective:

- organizarea, monitorizarea și evaluarea programelor de formare profesională continuă, la diferite nivele (național, regional, sectorial);
- susținerea furnizării de programe de formare inovaționale, folosind metode inovative , inter-active de predare – învățare – evaluare;

- formarea formatorilor (la toate nivelele – național, teritorial și instituțional) pentru programe de dezvoltare inovaționale (servicii noi, subiecte manageriale etc.) prin cursuri, stagii profesionale etc.;

- organizarea programelor de formare profesională pentru categorii speciale de personal de bibliotecă (teritoriu, zonă, domeniu concret de activitate bibliotecară, limba predării etc.)

- oferirea de servicii de formare pentru personalul BNRM;

- implementarea programelor de parteneriat cu instituții similare din țară și străinătate în scopul îmbunătățirii calității formării profesionale continue;

- sprijinirea structurilor BNRM în asigurarea asistenței metodologice de profil ghidarea metodologică a centrelor regionale de formare profesională, a structurilor din centrele biblioteconomice teritoriale și departamentale, în scopul asigurării serviciilor;

- de formare profesională calitative și relevante (identifi carea necesităților de formare, elaborarea suportului curricular și documentar, sprijin pentru procesul de acreditare etc.);

■ dezvoltarea/sprijinirea cercetării în domeniul formării continue a bibliotecarilor (elaborări, aplicări, testări);

■ coordonarea și cooperarea activității furnizorilor de programe de formare pentru bibliotecari, identifi carea partenerilor și posibilităților de conlucrare cu factori interesați;

■ sprijinirea dezvoltării suportului documentar/informațional pentru formarea continuă a bibliotecarilor (manuale, ghiduri, platforme informaționale etc.);

■ promovarea produselor educaționale, documentare ale CFC (asigurarea prezenței CFC pe pagina WEB a BNRM și în rețelele informaționale, materiale promoționale, intervenții în cadrul reuniunilor profesionale etc.);

■ mediu benefic de comunicare și informare profesională (Biblioteca Națională de Biblioteconomie, platforme de discuții etc.). Activitățile de formare desfășurate în cadrul CFC sunt adresate: organizațiilor și instituțiilor, interesate pentru a augmenta nivelul de cunoștințe și deprinderi al angajaților prin programe de formare continuă (biblioteci publice teritoriale, alte categorii de biblioteci din cadrul SNB, BNRM, altele decât bibliotecile etc.); formatorilor din cadrul centrelor de formare continuă a bibliotecarilor de nivel național și regional; personalului BNRM, interesat să urmeze programe 114Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Monografie de formare profesională continuă; persoanelor din instituțiile adiacente activității bibliotecare (edituri, arhive etc.). Oferta educațională a CFC BNRM este elaborată în funcție de nevoile profesionale ale personalului de bibliotecă, identifi cate și analizate în baza sondajelor de nivel național, realizate de organisme profesionale (Consiliul Biblioteconomic Național, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova etc.) (5), iar în caz de necesitate – și de CFC BNRM. Oferta educațională a CFC BNRM include trei categorii de acțiuni de formare continuă:

■ tematiche multidisciplinare, preconizate pentru 24 de ore academice (Statistici de bibliotecă: demers managerial, evaluativ și de advocacy; Managementul aplicativ și resursele documentare ale bibliotecii; Cadrul strategic și de reglementare pentru o dezvoltare durabilă și incluzivă a Bibliotecii; Cultura informației și a învățării și altele);

■ de specializare, 24 de ore (Modernizarea sistemului de activitate metodologică; Catalogarea și indexarea documentelor. Modifi cări în Clasifi carea Zecimală; Biblioteca publică – agent inteligent de informare etc.);

■ de modernizare a cunoștințelor și deprinderilor, preconizate pentru 8 ore (Standardizarea activității de bibliotecă. Cum se aplică noul standard privind indicatorii de performanță a activității bibliotecii; Neticheta – codul social al Internetului; Referințe bibliografice: elaborare, prezentare, citare etc.). Formarea profesională în cadrul CFC se realizează prin cursuri tematice specializate și multidisciplinare de scurtă durată, seminare, ateliere, conferințe ale experților, master-class, laboratoare și altele, care se desfășoară în funcție de obiectivele educaționale. Referindu-ne la BNRM, menționăm că formarea continuă a personalului este o preocupare esențială. În luna ianuarie 2017 a fost organizat un sondaj axat pe analiza necesităților de formare profesională a personalului BNRM în scopul funcționării unui program de dezvoltare cu impact. Chestionarul a fost completat de către 46 de angajați ai BNRM, preponderent manageri funcționali și

superiori. Anume această categorie este în centrul atenției CFC BNRM, scopul urmărit fiind augmentarea rolului și locului acestora în funcționarea eficientă a instituției. Au fost implicați manageri din sectoarele bibliografice, carte veche, SIBIMOL, Biblioteca Națională Digitală, lectura publică, literaturile lumii, acces general etc. Alegerea metodelor de colectare a datelor au fost determinate de exigențele teoretice și metodologice ale cunoașterii statistice, precum și de limitările de ordin practic și de timp specifice unui sondaj: observarea (participativă și non-participativă a evenimentelor, comportamentelor, produselor personalului BNRM); sondaj de opinie (chestionar Google Forms (<https://docs.google.com/a/bnrm.md/forms/d/10wva37ap4GWvVo3Rie3sZStMFW3uOROZ4BSmnoQqTkQ/edit>); analiza și prezentarea datelor. Sondajul a fost centrat pe competențele cheie pentru învățarea continuă, recomandate de către Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene (http://ecalifi.cat.ro/uploads/files/productsitems/0/RECOMANDARE_A_PARLAMENTULUI_EUROPEAN_SI_A_CONSILIULUI_EUROPEI_privind_competentele_cheie.pdf) (1) Sondajul a identificat următoarele nevoi de formare profesională a personalului BNRM:

- în top – competențele digitale, pentru care au optat toți intervievații; au fost reliefate următoarele nevoi de învățare: îmbunătățirea deprinderilor de Word, Power Point, Prezi; A Excela în Excel; programe utilitare, creare de e-conținuturi; programe uzuale de tip birotică (office), navigatoare pe Internet, programe utilitare (antivirus, arhivatoare, chestionare on-line etc.); fenomenul „Accesul Deschis” etc.;

- dintre competențele, care augmentează inserția bibliotecarului în organizarea învățării pe parcursul întregii vieți prin gestionarea informației, intervievații au specificat: Cultura informației și a învățării; Criterii de evaluare a informației electronice și online; Utilizarea etică și corectă a informației. ABC-ul proprietății intelectuale; Elaborarea, prezentarea și citirea referințelor 115 Meridianul Zero al Sistemului Național de Biblioteci (1991-2016) bibliografice; Diversificarea și personalizarea serviciilor pentru utilizatori; Servicii moderne de bibliotecă, e-Servicii;

- implicarea bibliotecarului pentru formarea competențelor civice ale utilizatorilor, membrilor activi ai comunităților solicită următoarele competențe personale, interpersonale și interculturale: Managementul timpului; Managementul conflictului; Leadership în bibliotecă; Cultura organizațională și comunicarea instituțională; Cultura managerială etc.

- la compartimentul „competențe privind spiritul de inițiativă și inovație” intervievații au reliefat următoarele nevoi de dezvoltare profesională: Creativitatea bibliotecarilor: identificarea, dezvoltarea și valorificarea; Modernizarea domeniilor de activitate bibliotecară (diversificarea colecțiilor de bibliotecă; servicii informațional-bibliografice; relații cu publicul etc.); Patrimoniul documentar național: conținut, conservare, valorificarea; Restaurarea publicațiilor;

- personalul BNRM conștientizează și importanța competențelor privind sensibilizarea și exprimarea culturală, în top fiind nevoile de dezvoltare profesională la subiectele: Avocatura de bibliotecă; Valorificarea statisticilor de bibliotecă (indicatori statistici și relaționali); Crearea produselor științifice de către bibliotecari (cum se scrie o recenzie, un articol, un comunicat, o istorie de succes...); Managementul cercetării; Cum

să depășim tracusul față de public (Arta de prezentare). Astfel, subiectele-top la care personalul BNRM a specificat că necesitatea de formare continuă sunt următoarele: competențe digitale (Excel; Power Point, Prezi; crearea de chestionare on-line) – 88% dintre persoanele chestionate; creativitatea bibliotecarilor și noi servicii de bibliotecă – 89%; criteriile de evaluare a informației electronice – 75%; utilizarea etică și corectă a informației – 66 %; modernizarea domeniilor de activitate bibliotecară (evidența/diversificarea/ utilizarea colecțiilor de bibliotecă; servicii informaționale-bibliografice; atragerea publicului cititor prin implementarea noilor servicii de bibliotecă etc.) – 65% și altele. Sondajul a reliefat conștientizarea de către personalul BNRM a necesității de formare profesională continuă, a deschiderii de participare la activități de dezvoltare profesională. Este important acest lucru, mai ales că este vorba despre îmbinarea intențiilor personalului cu orientarea strategică instituțională. BNRM are nevoie de personal competent, capabil să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu și să facă față provocărilor / modificărilor în domeniu.

Referințe bibliografice:

1. CORGHENCI, Ludmila. Formarea profesională continuă – prioritate a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. În: Buletin informativ Novateca. 2017, Martie, p. 6. [Accesat la 20 aprilie 2017]. Disponibil: file:///C:/Users/Corghenici/Downloads/Martie-2017_Buletin-de-stiri-RO%20(2).pdf.
2. PETERS, Tom. Cercul inovației: Drumurile bătătorite nu duc spre succes. București: Publica, 2011. 553 p. ISBN 978-973-1931-82-1.
3. Regulament privind activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Bibliotecă din Republica Moldova. Aprob. prin ordinul nr. 2 din 13.01.2016 al Min. Culturii. [Accesat la 2 mai 2017]. Disponibil: http://cbn.mc.gov.md/sites/default/files/document/attachments/Regulament_activitatea_metodologica_SNB_aprobat_MC.pdf.
4. STRATEGIA de formare profesională continuă a personalului de specialitate din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova pentru perioada 2017 – 2020. Aprob. de Consiliul Științific. [Accesat la 21 aprilie 2017]. Disponibil: <http://bnrm.md/files/biblioteca/Strategii.pdf>.
5. ȚURCAN, Nelly. Studiu privind nevoile de formare profesională a personalului de specialitate din bibliotecile din Republica Moldova. Chișinău, 2016. 34 p. [Accesat la 2 mai 2017]. Disponibil: <http://abrm.md/wp-content/uploads/2016/09/STUDIUL-PRIVIND-NEVOILE-DE-FORMARE-PROFESIONAL%C4%82.compre>